

దశాక్షరి

13678

దీనరక్షానిధి.

గ్రంథకర్త.
పాటిబండ్ల వెంకట్రామయ్యచౌదరి.

చీ స ర త్తా ని ధి.

పాటిగొట్టి నెంకటమయ్య తాత.
విగ చిత్రము.

బెలవాడ స్వగాజ్ఞ ముద్రాశాలయందు,
ముద్రింపబడి

గ్రంథకర్తచే మారళ్ళ పాటి (నందిగామపోస్ట్,
కృష్ణాజిల్లా)యందు ప్రకటింపబడియె.

ముద్రాపాతము 1000 ప్రతులు.

౧౯౨౫

సర్వస్వామ్యము.

వెల. రు 0-4-0

చ. ౦ దా దా పు.

పాద గాథ పేరు	పేరు	తండ్రి పేరు	గ్రామము
1-0-0	వాళి - డి హనుమయ్య గారు	వీరయ్య గారు	కూర్లపాడు
2-0-0	పట్టికొండ నరసయ్య గారు	నాగయ్య గారు	డిటా
3-0-0	పట్టికొండ మల్లయ్య గారు	కోటయ్య గారు	డిటా
5-0-0	అడుసుమ్మ శీతారామయ్య గారు	నాగయ్య గారు	డిటా
2-0-0	పాటిబండ్ల హనుమయ్య గారు	లక్ష్మయ్య గారు	డిటా
6-0-0	పాటిబండ్ల రామయ్య గారు	పెదలక్ష్మయ్య గారు	డిటా
5-0-0	పాటిబండ్ల పట్టయ్య గారు	కొండయ్య గారు	డిటా
5-0-0	పాటిబండ్ల రామయ్య గారు	డిటా	డిటా
10-0-0	జవ్వాజీ వీరయ్య గారు	నరసయ్య గారు	ఇల్లూరు
5-0-0	పాటిబండ్ల నాగయ్య గారు		చేబోలు
3-0-0	పెణిజీ కోదండం గారు		పొన్నటూరు

శ్రీ రాములు

ఈ దీనరక్షానిధి శతకముయొక్క శైలి మృదు మధురమై నాటి కఠినమై యొప్పుచున్నది. ఈ పద్యములకు మకుటముగా నున్న 'దీనరక్షానిధి' అను సంబోధనము సకల మతముల వారికి దైవ ధ్యానమునకు నుపయోగించునదియై సర్వమత సామరస్యమును వెల్లడించుచున్నది. ఇందలి భగవద్గీత కేవల నైసర్గిక వర్ణనములతో గూడి యుత్పత మనోహరముగా నున్నది. కొన్ని కొన్ని పద్యముల యందలి భగవద్విలాస వర్ణనము భక్తి చింతామణి నధికరించుచున్నది. ఇది యిక్కివికీ ప్రథమ కవిత్వమయినను నింతి మధురముగా చుండుటచే మున్ముందు నాంధ్ర భాషాయోష నలంకరించువారిలలో నీతడొక్కడగా నండివచ్చినని తలంచెదన.

ఇట్లు,

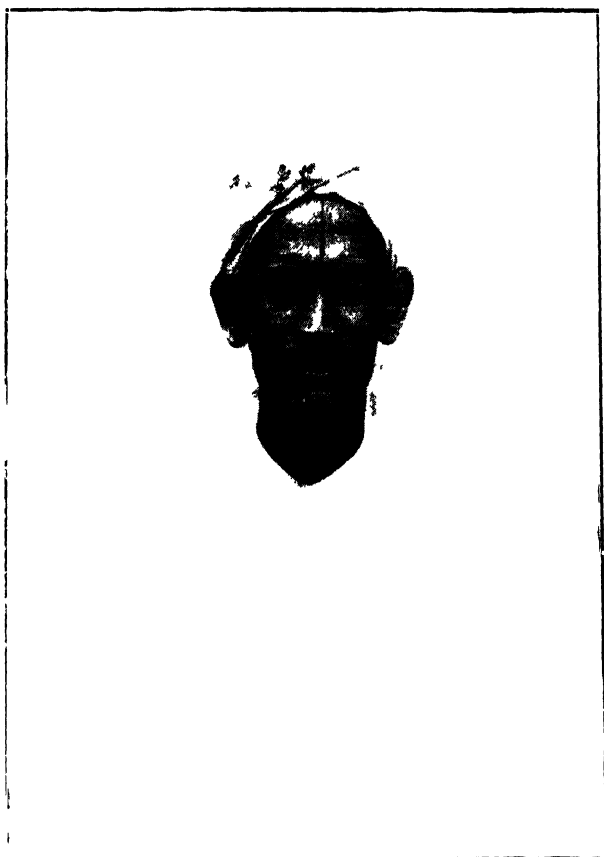
జంగా హనుమత్కవి, అశ్వనధాని.

ప్రీతి క.

ప్రకృతి స్వభావ జన్యమగు నేప్రపంచమున మిథ్యా వ్యక్తి నెంతయుగా గోచరించుచున్నది. పద్వ్యక్తి లామను కూడ నట్ల సృష్టి పరేషమోకాని జ్ఞానజ్యోతి మరుంగునడి సదా నెలుంగుచుండును. ఆజ్యోతిని ప్రజ్వలించజేసి సకల పరిదీంతత్వమియు యొని మధ్యంతి శు స్సండునై సుష్టు రూపంబున వెలుంగుచుండు భగవంతుని యదానీ స్వరూప నిస్త్రియమునకు భక్తి ముఖ్య నాధనము. తత్త్వికీక్తి ప్రతి ప్రధా నాంగము. స్తుతికి గర్వపాతకన్న పద్వ్య సుత్యంతాన కూల దాయకిమై సర్వజన సమాచరితయంబు కాగలదని చెప్ప నాహసించును. భగవత్ ప్రాప్తి వాగ్ధాన్యమైన పద్వ్యము కలి యనామర్థ్యమను కూడ నిష్కలుచ్చునని చెప్పటతో కనిమిం శును. ఏలేన్మద్రణమునకు తోడు హాసన చందాదాకున్న పరమప్రభుమి గానచి శీఘ్రముగా ముగించి యుచ్చున స్వరా జ్యుక్తిని కార్యణియము వారసె నొ క్తితత్త్వతాన నందిన ములు.

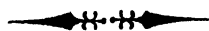
ది 22-11-24.

{ పట్టనకి. 25:3 ధేయడు.
 పాటగల్గి వెంకిటామెయ్య.

1805. 2.

తప్పొప్పుల పట్టిక.

క్ర.సం.	పద్యము	పాదము	తప్పు	బిచ్చ
1	5	2	టంచునను	వంచును మహా
			నిజ నీయందమే	శాస్త్ర నీ కళలో
2	7	2	మిను	మొక
2	8	1	స్మంతై	స్మంతై
..	..	..	నీ(పం క్షితుదను)నక	
2	11	2	ఇంకొ	కొండి
..	11	..	లు (పం క్షితుధ్య) ల	
3	..	3	త్వ	త్వ)
3	12	1	య	య
.	..	4	మాత్ర	మీత్ర
3	13	3	సఖున్	సఖుల్
3	15	1	గర్భ	గర్భ
..	..	4	రుండ	రుండ
4	19	3	తో	తో
4	21	3	లంత	లనంత
4	22	1	జన	జల
5	23	3	టైట	డైట
5	24	4	తొంకొ	తుంగా
5	26	2	శశిభా	సశిభా
6	29	1	నింప	రింప
6	32	1	దశ్యం	దృశ్యం
7	37	3	లిప్తి పం క్షితుదను)ఫీటీ	
7	38	3	వ (డీటో) న	
7	39	4	మన్నిటచున మిన్నటన	
7	39	1	రంగు	రంగ

8	41	3	కవి	కవి
"	"	4	నిర్ణే	నిర్ణే
8	43	2	తంతు	తంతు
8	45	1	గంధం	గంధం
"	"	2	జ్ఞాపక	జ్ఞాపక
8	46	3	జ్ఞాపక	జ్ఞాపక
"	"	4	జ్ఞాపక	జ్ఞాపక
9	48	1	జ్ఞాపక	జ్ఞాపక
"	"	2	జ్ఞాపక	జ్ఞాపక
9	50	1	జ్ఞాపక	జ్ఞాపక
9	51	2	గిట్	గిట్
9	52	2	దవు	దవు
10	55	2	కాథర్	కాథర్
10	58	1	సుగా	సుగా
10	55	3	యావా	యావా
10	58	3	విసే	విసే
11	11	4	నట్లర్	నట్లర్
11	61	2	దవ్వి	దవ్వి
11	61	4	పార్థీ	పార్థీ
11	62	4	జెప్పి	జెప్పి
12	67	2	పక్కా	పక్కా
12	67	3	చునూ	చునూ
13	71	1	దవ్వి	దవ్వి
13	72	2	వితి	వితి
13	75	2	పిన్క	పిన్క
14	82	3	దాధి	దాధి
15	85	2	లక్ష్మి	లక్ష్మి
15	85	4	కావి	కావి
15	86	4	పన్నా !	పన్నా !

10	88	2	నంబ	నంద
16	89	4	దగు	దఘ
16	90	3	చ్చణ	చ్చణ
16	92	2	ణినిజాల	మున్వాల
16	93	1	దొన్వొలి	నేయొకటె
16	94	8	చుంటి	చుంటి
16	95	4	దురు	దరు
17	96	2	సదా	సరాల్
17	97	3	గని	గని
17	98	1	మితి	పతి
17	99	3	డింగు	డింగు
17	100	1	బండి	బండి
17	101	3	సృష్టి	దృష్టి
17	102	4	కాని	జాని
18	103	2	నాళ్ళ	నాళ్ళ

సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మణే నమః.

దీ న ర ఙ్గా ని ధి .

స మ స్సు .

కా ఓ కారుణ్యపయోనిధీ! భవమారా! యోధ క్త చింతామణీ!
యోకల్పాగమవేద్య! పుణ్యపురుష! యోసాధుమందార! ఊ
త్సాకారా! త్రిజగ త్సలీకృత శుభాంశా! సచ్చిదానందమూ
ర్తి! కాలజ్ఞ! వినోదఫలన! నమ స్తే! దీనరక్షానిధీ!

1

మ! నిరహంకారమ; నిర్వికారమ! జగన్నిర్మాణ కార్యక్రమ!
మదా! నిత్య! నిరీహ! నిర్మలకళా! పాపప్రణాశకరా!
నిరతానంద సైకమగ్నమనసా! నీరంద్రభావోదయా!
స్థిరసంకల్ప! గుగుప్రబోధక! నమ స్తే! దీనరక్షానిధీ!

2

కా లీలామానుషవిగ్రహ! శుభికరా! లేఖామరేశన్తుతా!
కాలాతీత! మనీంద్రమానస విహంగా! లిశ్యసంరక్షతా!
కేళీలాల! సుధీగనాచ్చితసమంప్రీ! యవ్యయాత్మా! కృతీ
వీ! లోకోపకృతీ. పరాత్పర! నమ స్తే! దీనరక్షానిధీ!

3

భగవ దుపకృతి.

కా నీలీలాత్మిక మీప్రపంచమగుటక నీకేలినూత్రంబుచే
పాలింపక బడుచుంటు సృష్టిగల యా వస్తూత్కరింబందు నై
జాలంకారముగావినీకు లిముడుంగానెట్లు విద్యుత్తరం
గాకుల వాయువు నంశంకుగతి వచ్చా! దీనరక్షానిధీ!

4

భగవత్తర్కము.

కా నీలొండు ప్రపంచ జాలమనుచుక నీవే సమస్తప్రపంచ

చాలాచింపగ జీవులన్యమనుచుకా హాళిక విలర్రంబులక
దెలుక నృప్తి సమస్తమిందుగతి కన్దే? దీనకర్తానిధి!

5

కా|| నిన్నుక నిర్గుణుడంచ నెంచెదము కానీ నిర్గుణుండైనచో
మిన్నుకమున్నగు పంచభూతములు నమ్మేర్మంద రాద్రీంద్రమల్
చిన్నెల్ వన్నెలె సంగు ప్రాణులును నీలిలాస ముద్భూతమె
ట్లన్నా! యందునునిందునకా గలవుకాదా? దీనకర్తానిధి!

6

కా|| సాక్షిభూతుడవై సమస్త జగముల్ సమ్యక్కృపక జూచి సం
రక్షక సేయుదువట, భేదమినుమాత్రంచేసి భేదంబు, నీ
కుక్షిన్నిల్విన ప్రాణికోటులనె పెక్కుల్ నైజభేదాలఁ బ్ర
త్యక్షంబయ్యెడు హేతువుకా దెలుపుచుయ్యా! దీనకర్తానిధి!

7

కా|| మాయామోహితమై జగంబుభలమున్మంత్రైక గూఢులు నీ
వ్యాయాభావమునకా మెలంగుచు దురుహ్యంబైన దుష్కామ్య కి
ర్మాయత్నైతరమై కృశించు నల మాయాధూతి మెవ్వనిదో
మాయాదూరుడవౌట! దెల్పవలెనున్నా? దీనకర్తానిధి!

8

కా|| నిన్నుక గూరిచి పెక్కుచర్చలనునిండక లోకజాలంబు నీ
కన్నకబ్రహ్మ మొకందుజేగునా సాక్షాదేకబ్రహ్మంబునో
భిన్నాకారములకా భేదంచెదరు తద్భేదబునైజంబో? కా
కున్నక వాస్తవముకా వచింపగిది బాబూ! దీనకర్తానిధి!

9

కా|| ఎంతోపున్నెములకా బొసర్పునరు లిందే పెక్కుకోట్లున్న వా
రెంతోపాపములకా బొసర్పుజనులందేయున్న వారెందో
యెంతే? యందరినొక్క చందమున లేకందేని భేదంబు జూ
పింతే సర్వసమ ప్రభుండవనుపింతే? దీనకర్తానిధి!

10

మ|| అనఘా! ఇంకొకయామిమాసములు న్నేహంబుండినకా సామ్య వ
ర్తన కర్థిలునటందు రార్యులు భవత్సంబంధి యైసంతతం

మును వర్తిండునయేని తిత్తకృతి యెప్పుడో సదాచార ము
దుఃపాల్గొన్నది కాదుతప్పెవయిందో? దీనరత్నానిధీ!

11

ము|| భవదియాకృతిహృత్కు శేషయునునట్ల బ్రత్యక్షమైరిల్వ సు
భవమానోక్తు విధంపుచోయి యదిబ్రహ్మంబైన యానందమా
తపులక వచ్చెడినిద్రలో నిదగుమతా? శంతికిక భేదమే
మివిలోకింపగ నెట్లు దానినెలవిమ్మా! దీనరత్నానిధీ!

12

భగవత్సమర్పణ

కా|| ఈవేనంచువచించు మాత్రమున సాంద్రీకృతసానందుడై
తావన్మాత్ర కరీరమూని జలధిక్ దాటెక్ భవద్భక్తుడొ
డీవేనంచు సఖుక్ గనకదపకృపాహీన ప్రభాభాసినై
కావింపకదొంగొన్న దీశతకమేకా! దీనరత్నానిధీ!

13

కా|| సీమల్ దోమలు మక్షికాదులు మహాప్రీతిసంపదల్ గ్రాలప
స్రీమాత్రాత్మజ బంధయక్తులుగనెంతే దృఢప్రేమాహుప్తినో
న్వామి! రక్షణమందుచుంటగని మత్సంతానమేరీతర
త్నామతలబగునంచు జంకెదను సాత్నాదీనరత్నానిధీ!

14

ము, కరిగర్భంబున వెల్లపండ్లవలె నీగర్భాశయంబందు క్రి
క్కిరియొక గాదె యజడభాంజములు చూడ్చిక్ నివ్వయందన్నిటిక
సరిగా గూర్చి లోకంబు జెందకయె నిచ్చల్ బ్రోవనెవ్వారికిక
దరమే నీనొకటుండుగా కృతివేద్య దీనరత్నానిధీ!

15

కా|| రైతన్యంబు ఏకాసముక్ నెరపు ప్రజ్ఞాశిల్పకారాఘము
దేరత్వజ్ఞాను గాని విశ్వమున నెందఱొడ గప్పట్లు వి
భాత్యతన్నత్య భవన్విచిత్రిముల నొక్కండైన నిర్మించునే
ప్రాతీతుండ వనాదికిల్పిగదదేవా! దీనరత్నానిధీ!

16

ము, వనిలో బుట్టిన వెట్లు సత్సరముగా వర్తిల్లి విప్పిల్లెటో
పును ధార్మిక మునుజుండు నాటి జటముక్ బ్రోక్షించి రెలునొవవ

గనులకవత్తిడి ప్రోచుమొక్కలట నిక్కా బోవు నీ యత్నవా
హినిలో మానవ యత్నవా నిజములెంతే! దీవరత్నానిధి!

17

భగవన్మహిమ.

మ॥ ఋతువేళక సతి గర్భగోళమున మిశ్రీధూతమై కుకళో
జితముల్ తోన ఘనీభవించి పదపక విండాకృతిక బొందునా
త్రిత నయ్యంగన తొమ్మిదానెలకు మీదక విడగ నేయుఁ బ్రా
కృతవైచిత్ర్యము లెన్న గాఢరమే! తండీ! దీవరత్నానిధి!

18

మ॥ రవిజింజంబు సమస్త భాండముల నీరంబుండఁ గన్పించులా
గు వరీయంబగుఁ దావకాకృతి వెలుంగక పుచ్చపుక గాఢి నెం
తో వికాలంబగు నీ భ్రీషంప మన నెందుకదాని పీక్షింప ని
మ్మవుచిత్తుల్ దయసేయుమయ్య! మహానయా! దీవరత్నానిధి!

19

మ॥ ఇనచంద్రుల్ పవనాగ్ని హోతులుమ రేయుక ప్రాద్దునే చంద కా
సమ నుద్దండత కోడి తన్ని యమితాజ్ఞల్ జూళినిక దాల్తు! త
ద్వనధాత్రి గ్రహతార కావళుల త్వత్కరియై యాగి ప
ట్టినవాడెవ్వడో! యట్టి నిన్ను శరణంటిక్! దీవరత్నానిధి,

20

మ॥ గగనాకారము చంద్రితారల హోయల్ గాంచక దలఁపూ నెయిరి
దు గనక నిచ్చినరీతి బాళికృత వస్తువ్యాసమందెల్ల నీ.
జగ నీక్షించెడి భక్తప్రంగవుని దృష్టిక దాండవించుక సవా
జగముల్ నిండిన నీదుకూపు! పామేకా దీవరత్నానిధి!

21

మ॥ జనకూర్జంబగు ఘోర కాననములక జండా కుటీ వ్యాసప
జ్వలనంబు గ్రీముగా దహింపగి వెనక సంచారముల్ నేయు చీ
మలు దోమల్ మధుమక్షి కాదులనఘాత్మా! లెక్కకుక మించిన
ట్టిలఘు పాణిమలకట్టి జీవనము తండీ! దీవరత్నానిధి!

22

మ॥ కటికక జీటి రాత్రులక ధినితిక గారాధ్యర్థి నై తన్నదీ
తటముల్ పుట్టులు గుట్టలంధునిగతిక దాక.గ బేదొక్కపె

తైటన వ్యాజ పరోపకానియన నీకేచెట్లు నీవుందనె
చ్చట నేరుక జరియింపనేమియగునీకా ! దీనరత్నానిధీ! 23

భగవద్భాసము.

కా. ఏలొకేకు కృపాంబురాకి త తప్రావృజ్జేను మైలాకస
స్యానిక బెంచునికేసనాతనుని యాత్మాకాశమే నాయునై
పొంక జేవుల గర్భగోళముల సంపూర్ణించుఁ గ్రీడించు నా
కాలాభిజ్ఞుని మామకాతి, ను నుతింతుక దీనరత్నానిధీ 24

అ. మనముక బుద్ధియు చిత్తమింద్రియములుక మార్ ప్రోవలక బట్టి పో
క నిగోధించి క్రమక్రమేన మహదోంకాంబునక జేర్చినక
బ్రణుతికజేసిన నాటి సౌఖ్యమును జెప్పకవచ్చునే యెవ్వరక
దనకుక దానె యెంగిరివలె, ననంతా! దీనరత్నానిధీ. 25

మ. లలితా గలము రుధికాధి గత సల్లాపంబునుక వలవీ
లలనా వేట్టితముక మయూరశశి భాలావణ్యముక గల్గిము
న్నల లీలాశుకు నాదరించిన విహారానంద భూపంబు క
న్నులకుక జూపనె! కర్వదీం గనుగొందుక? దీనరత్నానిధీ ! 26

కా. ఆయుష్యంబులి స్వల్పమందున సగంబా! నిద్రకా తక్కున
రాయ్గర్దయము సంఘటి నిలిక పంకాయత్త మై యాపతెక
నీయదైవత వికారమూరిక సకభ్యా నింపంగ శక్తుడగా
నూ యాద్యంత విదూర! నికగలుపలేవో? దీనరత్నానిధీ ! 27

సానుతాప పార్థివము.

కా. ధాత్రిక దోచెడి వస్తు సంఘము నుచుస్థలముక మనిక మంటికె
బాట్రీధునిముగా నెరిగియోను నాభాగ్యులను బిడించునా
క్షేత్రింబంచును గాత్రమంచును మిరాశీయము రేటుక బవ
ల్లాత్రంబుడును పర్య వారెద రిజీలా? దీనరత్నానిధీ! 28

కా॥ సృష్టిక గల్లు విచిత్రచిత్రములపై దృష్టిక బ్రహ్మాదిపతే
తుష్టిధూతము భూలు జాలము పసందక గూర్చ గ్రంబూరచే
నిష్టస్థూతిక విమోదముక నెఱపు పీఠబాలురికబోలిసా
రిష్టవ్యాపులఁజిక్కి మైమగింతుఁ దఁదీర్చి దీనరత్నానిధీ! 29

కా॥ అల్లారుక నురిపెంబుతో బెనిచి బాల్మి క్షదలక దేలునా
యల్లాసంబును గాంచి మిఁచుతిమి నెంతో గన్నులక గప్పిలే
రెల్లక బొజ్జలనుంచు మాట పితృలేరి పుత్రమిత్యాది సా
హృల్లాభంబున జిక్కి స్రుక్కితిని కట్టి దీనరత్నానిధీ! 30

మ॥ శతకోట్యర్క సమప్రభాకిలితమై చాంచల్య రాహిత్యమై
యకుల జ్ఞాన కదంబకానుభవ యోగ్యతై లసన్మాథురీ
యేతమై కిన్నులు మిర్చిటుల్ గొలుపు నీజ్యోతిర్మ యానందమూ
లిక తతత్ర హరియిఁ ప నోచుకొననైతిక దీనరత్నానిధీ! 31

కా॥ వాక్కాయంబుల కందరానిది జగద్వ్యాప్తతలు దృశ్యతలుగా
దక్కుక జేరిదికొన్న మానవుల నన్యోన్యంబు బంధించియే
దిక్కుకవాడఁగనీని ప్రేమమున కెంతే నావు గల్పించి స
మ్యక్కర్మంబుల వీడియందరిగి తప్ప! దీనరత్నానిధీ! 32

కా॥ పూతాంతః కరణుల్ మహాత్ములు తపోధూతిక విలొకింతురే
జ్యోతిక సర్వము దానయై వెలుగునే శుద్ధాత్మ తేజంబులూ
కాతంతంబు సనాతనంబు త్రిజగద్ధ్యానేక మేవకువం
దే తాదాత్మ్యము నొందఁ జేయఁగదె స్వామీ! దీనరత్నానిధీ! 33

కా॥ అంతస్సాక్షిగ ముప్పుదింటి యిది గండబ్బంబులుక దాటెన
త్యంత స్వీకరణైంద్ర జాలమున హేయంబైన దుష్కర్మలం
దెంతేకాలము పుచ్చితి సరికి నింకేజేయు పున్నెంబు గ
వ్వంబైన కాగనుపింపదా శ్రిశ్శరణ్యా! దీనరత్నానిధీ! 34

మ॥ అపచారింబులు పెక్కు జేసిరి భృత్య భీషణులకు
గృహతో జూచి యెరు. ౧ సాధునమితఁ గిద్రాపి నిందించితి
జపహా మాధ్యయనాది క్రియల ననుసాసంబులఁ బెట్టలే
దు. పక్షతాత్మకుఁ జేయుచుండు ప్రబుధింతుఁ దీనరత్నానిధి! 35

మ॥ భ్రమనందుంచిన రొట్టెనుక్కల భుజింపఁ రివ్వనఁ బోయి మా
భ్రమతిఁ బోసున జిక్కు మూషికము; కటా తివ్యధిఁ వాంఛలే
డ్చి మమత్వాంధరిమో నిమగ్నునిగ జేసెన్ గాన సంసారకూ
పమునఁ జిక్కిరి జ్ఞానరజ్జువిడు, దేవా దీనరత్నానిధి! 36

మ॥ బలమా నాసి, కులంబు కూశ్యము గృహంబా దృశ్యముఁ గాను, తా
తలు తండుల్ నహి, మాతృహీనము కళత్ర బ్రాత్రపుత్రాని బం
ధులునుం దబ్బరి భాగ్యభోగముల పంతులెడు, నీపాట్రవీ
నుల మేరీతిని బోధివనేర్ప; నతిబంధూ! దీనరత్నానిధి! 37

మ॥ ప్రభవఁబందినదాది మైశ్ర నొకచో పఠించినఁ బద్యసా
రథముఁ గప్ప గ్రహింపవట్లు మనసారఁ హృత్పటాధిపతి
ప్రభుని నెన్న భజించి త్యక్త కృతిమర్మ. చే కనఁ జాలవ
ట్టి భటవారీతను నెట్లు దెడవొ, తిండీ! దీనరత్నానిధి! 38

కా॥ సంకర్తంగ తరంగునిగ్రల జలాక్రాంతాశ్పటిఁ దోచు నా
గంగాస్తానమునచ్చి కాశిక దేశస్వామి నచ్చించి ని
స్సంగస్వీకృతిలోనఁ దల్విగన. దత్తగ్రంథమిహ్యయే నె
న్నంగామిస్యగు తద్యచున్నటచన మన్నా! దీనరత్నానిధి! 39

మ॥ తలనాదేయని తిన్న గా మడిచిపద్దఁ జూచువెళ్ళాచు లీ
లలవాత్మ మెనాదియంచు చరణాలఁ సోలుపుణ్యాత్ము లీ
కులకుఁ బ్రాయమునాది గాకనుచు నిక్కుఁ బూను మేఘోబ్ధులా
వలనెనఁ బరిశుద్ధమూర్తిగను ప్పా! దీనరత్నానిధి 40

మ॥ భవమానీంచవచచ సంతతిః పంథాగుండుచున్నాడ నం
చును నైవానీచమంచుచున్నాడనుచు నుం డేని దీక్షింపవ
న్ననిశాంక లేనవానికది యెన్నునైన సంతానంబు వ
ద్దనువానికి నుడిపించు పెంతయి ముదా! దీవరక్షానిధి

41

ను॥ పరమాత్మా! భవదీయనిర్మలము కా ననుభవించుదువ
మ్మరిపుగ్ధాక శతపత్రముక బ్రహ్మరి మర్మంబెల్లె పంపారితూ
హం సాధావము కాటచుండ భవదీయాధ్యాత్మ పాపంబుకే
తరముక చాచకమర్ధపుర్ణమి యనంతా! దీవరక్షానిధి!

42

కా॥ దారాపుమ్రుల గూత సంతతము వత్తంతంబుగా చూడ్చి సం
సారాంధీకృతలాభ తిత్తంబున బెంజకొలద విత్తంబు మ
న్నై చూడెంపవి హెత్తు నీకు నెలిగా నైవట్టి శక్త్యాది భా
వీ నొగవోదవద్ద రీతియు లె, రంజితీ దీవరక్షానిధి!

43

మ॥ ఒకకాలంబున నిందనేకు నిను వేరొక్కంట ధూషింతు నిం
కొకవేళక కపియింతు నొక్కతటి కాటూ! కన్ను రక్షింపరా
వుకగాయింతు నమిష్కరింతు నుతురాత్మక మాద్దమకమిగ జల
దిగి వాత్సల్యము పోవునే? జగము తరిదీ! దీవరక్షానిధి!

44

కా॥ కామాంధంబున గండ్లం గ నొక నవంక క్రితలాక దేయని
కై మాయొంగన సౌఖ్యదాయ యటుకై నిజ్జార దృష్టిక గనక
లేముక నెత్తురు మారనలంద యు నవ్వినానీత మస్తిష్కమా
త్రామేధ్యాత్మక వర్త్య భక్తి యగు ముదా! దీవరక్షానిధి!

45

కా॥ దూతల పోతుని బట్టిరెచ్చి తనసుందక బెట్ట కిష్టించి దు
ర్బ్రితక జూపిడి కాటానొచ్చి మనకాల నిష్క్రమణ గోడ మ
చ్చేతోవనొద్ది కట్టి యున్నదిని నున్నెవ్వగర్వభావము ను
త్తాతోచ్చోరంబున కట్ట వేయని నొక జూపి దీవరక్షానిధి!

46

శా|| స్వామీ! నేనతి బాగ్యుకమట నైవర్తించినా గాని యీ
 యామిక్ బ్రాకెడు సూక్ష్మజీవి తగులెప్పుడు మటలో మిదల
 క్లైమెన్సాద విఘాతంబుచెడిని, తండ్రీ! నాదు పేరంట మం
 దేమాత్రింబులు లేదు బాధ్యుడగు దీవే! దీనరక్షానిధీ!

47

మ. బ్రహ్మగోచర బ్రతివుంట నన్నెనయు నిద్రా నే గనకబాలనీ
 సమస్తంబు సేరుంగ శకుడనె యిప్పుమాత్రి బ్రహ్మాండ భాం
 డ తిరుల్ సృష్టి బొసర్చు నీలవి లేటల్ నాపయిక్ జూప వ
 డ్డి, తిరక్ దుప్పియు నిప్పు గల్పి కొన వత్తుక్, దీక్షరక్షానిధీ!

48

మ. తన హింసల్ ప్రళయంబులటై దను సంతాపించు నావెన్క న
 న్యుని హింసల్ తనకా వినోదములె యంచూ హించు నైజంబుగా
 తనదేహంబులు స్వఘాతము లనంతి; పేమ వీక్షింప న
 ట్టి, నిమగ్నండు తిరింప నెన్నటికి, తండ్రీ! దీనరక్షానిధీ!

4

శా. శుక్తింజందరి వర్ష బిందుల గరిక్, శుభ్రాంశు హీనంబునా
 నక్తింబుకబలె, భావపోషణయు గానక గాని వాక్యాలి వ
 ద్రిక్తి గూర్చి పాటరీతి తగువారల్ లేని యూరట్లు నీ
 భక్తికీడిన ఒక్కవర్ణము కదప్ప! దీనరక్షానిధీ!

శా|| స్వామీ! ముగ్ధ సతి యమాయిత లెస్సెక్ మెచ్చి ప్రాణేశుడా
 బామా రత్నముఁ గొగిటఁ బొదివి సంభావించు చందంబునెక్
 వ్యామోహాత్ముడ నాదు చెయ్యముల కాహోదించి ప్రేమించుమీ
 నీ మారాత్మ్యము లొక వేద్యముగఁ దండ్రీ! దీనరక్షానిధీ!

౫౦

మ. భవ రోగాగ్ని మహా భయంకరముగా వ్యాపించి లోకాటవుల్
 దపులకబెట్టగ నాతికబొంద పరమాత్మా నీజ దిక్కించును
 ద్దవిడిక్ జేసెన వారవచ్చు తన సాద ద్వంద్వ నేనామగ్నం
 దవిశేషంబుల తద్వయంబుడుపు తద్రక్ దీన.

శా|| నెజోస్థితి దృష్టు లిజగము చందంబెంచుటలో మాని త్వ
తేజంబందున నెక్కుమొండ వెన నుద్దీపించు నీభక్తున
వ్యాజప్రేమను గాంచగాబదులు కష్టవాప్తి దుఃఖంశువౌ
రా! జన్మాంత పరీక్ష నేయవలెనా హా దీనరక్షానిధీ!

౫౩

శా|| సత్వాంగంబుల చక్కగా నొసగి వాత్సల్యంబు పెంపొందిన
స్మర్పిణ్ బెంచినయాది మారవగు నీ కుత్సాహమున్ డిందనే
గర్వాంత మతిన్ జరించి తకత్కాన్ బొమ్మలాడించితిన్
సర్వాణంబున కాసజెందెదను, తండ్రి! దీనరక్షానిధీ!

౫౪

శా|| ప్రానంతంబగు సృష్టి చిత్రమున దీప్యదృష్ట యనైజ శో
భానాణెంబును రోసి కృత్రిమపు శౌభలో మెచ్చు చందాన బ్ర
హ్మనందంబున దేలుచున్న భవదయావాప్తి నిన్ ద్రోచి తు
చ్ఛానందంబుల కార్చి పర్యులిడనొప్పా! దీనరక్షానిధీ!

౫౫

శా|| దేవా విశ్వపటంబునందున వినీతిన్ నీతినిన్ గూర్చి పె
క్కా నైచిత్రములన్ తిఖించితివి బ్రహ్మజ్ఞానులద్దాన ద్వ
ద్భావంబెర్గి వినీతి భాగముల జేతకబట్టి గజ్జానులా
పై వహ్వయని రస్యభాగముల కప్పా! దీనరక్షానిధీ!

౫౬

శా|| నిండెన్ నిన్నెద నమ్మి కొల్చు మనుజానీకంబులన్ జేటులే
కుండెన్ బ్రోతువటస్సు యార్ద్రసుడి బాబూ! నేటికిన్ లోటుగా
దండాండంబులు నయ్య జాండములు బిండాండంబులందన్నిటన్
జంద నూర్చి నెబుంగు నీమహిమ గాంచెన్ దీనరక్షానిధీ!

౫౭

శా|| చెట్టు గుట్టల నెక్కి కాయకసరున్ జేగాల నుగ్ధానీ గూ
పట్టుక వీడి ధరిత్రిపైని బడి దేవా! యార్ద్రుడిన్ గొప్పనీ
నట్టేనందియ నైకృతింబులకు లోనై రాపిడిన్ బొం న
ట్టులోదోసిలి నొగ్గి వేడెద క్షమితే దీనరక్షానిధీ!

౫౮

కా. చీమల్ తెట్టిన పుట్టలా ఫణులకుక జెల్లైన ధామంబులొ
నామాడ్కిక సముపాజ్ఞాతిలబయిన నాయగొంగ దూపాతతుల్
స్వామి! యెవ్వరి జెడునో వినదు మత్స్యవ్రతంబు సర్వస్వముక
సామర్థ్యంబును దెప్పినీ కిడుమటస్సుక దీనరత్నానిధి! ౫౯

కా. పామల్ పాలను గ్రావి చేగరచు లేవక నీ యసంఖ్యాకమా
నా మేల్లన్నియు బూడివక గలిపి నీవన్నక బయలెచ్చుని
న్నే హొగన్నన జూచు భక్తులన నెంతే గోయు చిత్రంబునీ
వ్యాసాహుతిని బోధనిక దెలుపు దేవా దీనరత్నానిధి! ౬౦

కా. విబువక జెప్పగ గాని కాలధనముక వెచ్చించి వృద్ధింబుగా
గులువల్ దవ్విన మాయకూపములలో దుర్వాతక జిక్కి యా
వల నీపద్ధతి పట్టు దెచ్చునని యెప్పుక బుద్ధికె జెప్పిలో
విలిమాల్యము గడ్డపోయవె కృపార్థి దీన రత్నానిధి! ౬౧

కా. నేలక నీటను గగ్గి మారుతమునక నీరంద్రమందుక గకు
ప్పాళిక నిండితి నేనెయి చు సతమప్పా ప్రకృతిగొట్టి తా
గాలుక ద్రోవుచు విప్రవిగతు సహంకారంబు స్వార్థముతో
పోలక దానిని జెప్పినక దెలుపు, బాబూ! దీనరత్నానిధి! ౬౨

కా. కిటికీ బంకపుగుంట్రీతి యగుపోల్కిక నాదుజీవాత్మకుక
దృటిలోమానెడి గోతకొంప తనువెంతేఱంగరుంగొండ మీ
దటికెనేక పోవునాయచుచు నత్యంతం బు పేక్షించితిం
కిటు నీకిన్నిటా నేకు నైక్యమిడికొమ్మ దీనరత్నానిధి! ౬౩

కా. నావిశ్వాసము నీపయికదగులు కొంటక నన్నరప్పించిన
నేవకద్రోప్పుచు దత్తుడేయని రిజన్టీచెనుకొన్నపు కా
నా? వైయర్థ్యపు మాటలెందుకీక నీయానంద సర్వస్వమం
దేవాటా విభజించితో తెలుపరాదే? దీన రత్నానిధి! ౬౪

కా. వాటాల్ ద్రోపక చిక్కులకల్లగప లాభంబుండ బోదెంతెన
 క్షేట్ర బుట్టనిముడప నీతిరము గాదేలా విమర్శించెదో
 క్షేట్రమున్ది ప్రిమాణపత్రిమును పోనీ సేకయర్పించు బా
 హుంతుగని పీర్పునేయగద నేనా! దీనరత్నానిధి!

౬

మ. విరతేనై బహుంగోలి సుఖసుప్తి జెందు మన్మత్తబం
 భరమానంచునె? మంచు బిందువులకున్ దృత్వాద సేవానిరం
 తరచితాపం ప్రిమాణసుల కాత్మకవేగు జూపట్టునా?
 పరిత్యాగరహస్య వాఙ్మయము దప్పక దీనరత్నానిధి!

౬౯

కా. క్రిలు బాహులరీతినాడు ప్రజవీక్షింపక భవన్మాయచే
 నాలానాక విచిత్రమయ్యెడిగదన్నా తద్విషకకూలమం
 చాలక బోలిధరిత్రికందరిని ముగ్ధుంబోవు నోనూర్చునా
 నీలీలాద్భుత చర్యలకగనిన దండీ! దీనరత్నానిధి!

౭౦

కా. మాయానాటక సూత్రీధారివయి భామాదృశ్య పాత్రోఘమం
 యాధిక్యమిమిడ్చినావొకద తండ్రీ! పిరిమెల్లకవిచే
 స్తాయత్తంబయి మోహలోభగుతమై యాశ్చర్యనిర్మగ్నమై
 యాయత్స్యదభుత నాట్యక్షేత్ర నెడు దేనా! దీనరత్నానిధి!

౭౧

మ. కగుజారూపము హింసకిబల వివేకం బాత్మక్షీణింపనో
 పరిమాత్మా! బహిరంతరంబులన భావాభావతత్వంబునక
 బనిమానుత్విను భంగి నెల్లయెడలక వ్యాపించి దీనించున
 వే తేజంబును గాంచనేరురాణి? దేనా! దీనరత్నానిధి!

౭౯

నా. పాపకాండ్రానెడు రిల్లపోల్కినను నెవ్వారక గడక లింహ
 కాలుక బాలునటం చుపాయముగ నొనర్పా మా! కృపాహీనతక
 గూలకద్రోహిణి కుష్కం కొంపాని పొక్కుకొజిత్రి మోహార్థమం
 శేలాచచ్చిన వానిజంపెదవు తండ్రి! దీనరత్నానిధి!

౭౦

స్వామీ! నేనీకి మోసపోయితిని దస్యవ్రాత మైనట్టి తి
 థ్గ్రామ తోగ్రిధవిలోభ మోహముద మాత్సర్యంబులతో లోనికీ
 ప్రిమతో జరిచి సద్గుణ ప్రతితి నెంతో దోచి తగ్గించెన
 * ప్సా! మజ్జివిత భాగమాత్మ కృతమహా! దీనరత్నానిధి! 20

శుక్రి వేద్యా నిను నీగు నమ్మికను విజ్ఞాన్ సెప్పగా నమ్మి తీ
 చిత స్యాస్వము నీక గాంజలినిచే ప్రితితో సమర్పించినా
 నతిజాగ్రత్త గుమీ! పరాకియిన న్యారానగ మే కాదహ
 గ్రితకుతో శిక్షను బొంది తీవలె నికన్, దీనరత్నానిధి! 21

కామణ్యంబును పువ్వు దేనియి చొలంకిన్ గన్నులతో విప్పినో
 రాగో బల్కిని జేరు బిడ్డగతి, దేవా! నీప్రసన్నానన
 బేరా గమ్మని పల్కవచ్చిత నీ దో పీతితో ననుక జేర్చుము
 స్సానో బల్కెనద తోత్రోపస్వముగ, బాబూ! దీనరత్నానిధి! 22

భక్త వాత్సల్యము.

పిల్లలో జన్మిడు తండ్రిపై బడి వెనక బీడించురీతితో జగ
 వ్యలభ్యంబును గల్లునాడ పయనో వాత్సల్య దుగ్ధంబు నీ
 యల్లబుడస బాలువారగని మామత్సాహ ముప్పొంగని
 తల్లతో జుట్టితి మాగ్రహింపకు, కృపాబ్ధి! దీనరత్నానిధి! 23

అకలాంకాత్మిక! నిన్నెదకో నిలిపి పద్యంబొందు గూర్పంగ మా
 మక బుద్ధికి దలపూనుదేని యిది నీ మహాప్రీతికొబ్బూర్తియై
 సకలామోద కరంబుగా భువిని సంచాంపు నేతిబ్రహ్మే
 నీకట సామగ భేనువీవగుట, తండ్రి దీనరత్నానిధి! 24

బలువాత్సల్యము పోవ వీవగుట, దేవా జీవజాలంబు దు
 ర్వలమయ్యుతో జగ సౌఖ్యసంపదల నుగ్ధానెల్లు నీపాలి భ
 వ్యుల నెల్లప్పుడు గంటికోప్పవలె నోగురో నేరుకుండంగ నీ
 శ్చల దృష్టితో దిలకింతు వెర, జగదీశ! దీనరత్నానిధి! 25

కా॥ కొండలో ముట్టగవచ్చు నాపదలు పెక్కులో దృఢత్వము వాళ్ళిలో
బెండులో గా పరిమాయు. జెంది పయినెడ్డే వాళిలగా శక్తిలే
కుండే, నీపపుగ్గవత్సలలి, బాబూ దృశ్యమా, శల్యమా
తుంగైభక్తుడుపుట్టవరిలుటలేదో? దీనరక్షానిధి

౭౭

కా॥ తండ్రీ నిశ్చలభక్తిని కొలుచు దత్తజ్ఞాసులెచ్చోటనే
నుండక వారిని బోలెడు తింపలె, లేకున్నక శిలాకుక్షిని
మండూకంబులు, భాత్తిగగ్గయున నండాల్ ముండ్లపేటికొ గిముల్
నిండావర్తిలు నెట్లు? భక్తవనపాళీ! దీనరక్షానిధి!

౭౮

కా॥ రావే! కావవె! లూశ్వరా! యుచు సంరంభంబుతో నాన్వ, నె-
తే వీక్షించి గళేంద్రరక్షణము ప్రీతికొ సల్పు న క్రాంతకుం
డీవేకావె! మహర్మి! నిక బాగడగా నేనెంతవాడక ప్రయా
నీవాత్సల్య మనంతి మత్తురము తిండ్రీ! దీనరక్షానిధి!

౭౯

కా॥ తండ్రీ! చంద్రికాసోకునట్టి శశికాంతంబట్లు నీచత్తమి
ప్రభుడు దాన దయారసంబులికి త్రోయుకొ బాపకర్మాఘమెం
దుండక నీకు నుపేక్షలేమెడల లేకుండుకొ, నిమిత్త నమ్మి నీ
యందక సేరమి మాపురాకృతముగాదా? దీనరక్షానిధి!

౮౦

భక్తలక్షణము.

మ॥ తెలుపక దావకజన్మగోప్యము, కనక దీపించునీరూపున
స్థితిధ్యానింపగనీదుమంత్ర మనువర్తింపక భవత్కుక్షి లో
వెలిగింపక భవనీయజ్యోతి, పిలువక విశ్వేశ! నీపేక్షనా
గలదే! యన్యము భక్తికోటి కకంకా! దీనరక్షానిధి!

౮౧

కా॥ సకలంత గృహిరింద్రయాళి జగదీశ! తానుపొర్చించి స్వా
మిక మంత్ర కరణంబు కిచ్చుగళి జెల్పికొ గల్గివర్తింతుదా
వకభక్తుల్ స్థిమితాసుర క్షద్రుడు యావత్కర్మ కాండోఘక
ర్మకముక నీపయి బారవైచెదరుగా? దీనరక్షానిధి!

౮౨

మ॥ అనలోష్ట్రంబుల కబ్జనాశముల కప్పా! కంటికిఁ రవ్వకుఁ
ననకుఁ దావికి, నద్రజాధవులకుఁ, నాకార్యముల్ కంటి, కిం
దునికిఁ జోర్యత్సన్నకు, మేఘగర్జనకు విద్యుత్ప్రతికిఁ, నీదుభ
క్తునికిఁ నీ, కవినానుబంధము దలఁతుక దీనరక్షానిధి!

౨౩

మ॥ ధనలబ్ధిగలఁ పేదవానిగతి నత్యంతంబుగా వైరిమ
న్ననలక గన్నపుపాలుచందమునఁ దన్నాడీసుముమ్మాంతిం
జనవెల్లొందెడి నిర్వికారపదసమ్మార్గిఁ విలాకించి యా
ధునికానందఁబునక జెలఁగెదరు భిక్తుల్ దీనరక్షానిధి!

౨౪

మ॥ నిత్యమింగ విద్యలకగరచు నంతేవానిఁ బ్రేమించున
గరువుకబోలి యొడిలోగ గుర్పొడువ నుక్తుల్ సన్నగింపక నిరం
తరమోదాశ్రువు లక్ష్మీయుగ్మమున నిండక నైశ్వలాత్మక నినుక
బంభాఁడెడెవిజ్ఞ ముద్దిడుగు: వప్పా! దీనరక్షానిధి!

౨౫

ఆరోగ్య ప్రార్థనము.

మ॥ తనువిప్పించిత తల్పినిగొను విద్యకొ జక్కుగావేప్పిలే
దనమా! దీనినిమించు ఘాతములహా, వ్యాధుల్ సమీపించు
ట్టునుగాచెక దరిదోచదెందు జన తోడుక నీద నీతేదా
నను నీదాస్య కృపాజలబ్ధి మునుపన్నా! దీనరక్షానిధి!

౨౬

మ॥ ఔరా, యొక్కొక్కవ్యక్తిగుర్తియయి సాహాయ్యంబు క్షీణింప నా
హారాదుల్ సరిగాలభింపక మొత్తోయఁచార్చుచుండంగ, కం
ఠ్ఠారిక గాంచి సహింసవచ్చునె మహాత్మా! గుండెలుక బ్రద్దతా
నారోగ్యంతె సమస్త భాగ్యములు నప్పా! దీనరక్షానిధి!

౨౭

మ॥ భవదంజ్ఞక జవదాటిలేశమునొనర్పక బట్టినియిచ్చువ
చ్చువిధానం బగుకాన్తిజేసి గతదోషుక జేయు మేళాన్తియే
ని విపర్యాసము జెందెకన్న డెటుగానీ యస్మదారోగ్యభా
గ్యవిధూషక దోలని పగూడదగు శిక్షా దీనరక్షానిధి!

౨౮

మ॥ దురితంబుల్ పెరుగొండలై పెరుగ నుద్భూతంబులై వ్యాధులై
 ఎరదల్ విశ్వము నాక్రమించెడినదేవా! నీవుగాకింక నె
 వ్వరుముమ్మక దరిజేర్చి త్వచ్ఛుణసేక మందుగా నిచ్చివే
 గిర మింకెఁపవెవాని దివ్యజత రాగ్ని దీనరత్నానిధి! ౯౯

మ॥ రసనజేదుదయించు మానసము దౌర్భాగ్యస్థితినై గాంచు నీ
 రసమాప్రాణి నిజాంగకంబులు వికాగంబును క్షీణించిమే
 బడదెందుక సకలేంద్రియంబులు బటుత్వ శ్రీబెడలబాయు వె
 క్కసమాజీవిత మింకఁబెన్ను! గుజద్రోక్కులై, దీనరత్నానిధి! ౧౦

కా॥ వ్యాధుల్ పిశ్యగ్మహంబులదిదగు దయ్యల్ గావె యేకేశ్వర
 బాధల్ చొట్టిలఁ నేయునోయెవుడు జీవంబుక దొల-గించుచు
 యోధర్మప్రభు యార్తరక్షకుడ గావో! తన్మహిమత్రముక
 బోధింపకొనఁ ది వానిదొలఁగి స్వయంధు! దీనరత్నానిధి! ౧౧

మ॥ విషమెవ్వారికి నానిదొ నొకటి జీవిత గోళిలు, తద్వ్యాధి దు
 ర్విషమా సంశ పరింపరా గతముగాఁబడించి చంపుక సదా
 విషయాసక్తుల పాలి ధూతమునైన వేధించుచుంటికి గనక
 విషమే శ్రేష్ఠము వ్యాధి దుర్విషముకంటెక, దీనరత్నానిధి! ౧౨

కా॥ గమల్ గల్గిన కొండగిహ్వరములకై గాపుండగా వచ్చు కై
 త మల్ బండెడి పుట్టనైనఁబడయుండక బోలునేగానియో
 స్వామి వ్యాధులుగల్గునంట చనియింపక రాదు ముందెట్టివో
 సౌమల్ నోచిరొ? వ్యాధులకై దుఃఖము ఫణ్యుల్, దీనరత్నానిధి!

వి ప థ పా ర్థ న లు.

మ॥ జడతక గూరిన పృథ్విజాతియు నుదంచిత్రేయ బోషింపనా
 క్కెడ మాధుశ్యఫలప్రదానమున హయికో గూర్చి మన్నింప పార్తి
 జ్ఞాడ వత్సరితదయామయుండెదగు నీకుక హస్తమే కోరుమా
 న్యుడు కైవల్య పదంబుఁజూఱగొన నెంతో? దీనరత్నానిధి!

మ; నిను భాగ్యనింపగ నెంచుటాదిగను తండ్రిచేతులుం గాళ్లు నిం
 ధనముల్ గా తమవన్ని గుండయుగ స్వాంతంబిందిరి యాదల్ సనా
 గ్గనితక్కుం గలయట్టి మానసిక యజ్ఞబంధునీ మెప్పుకోల్
 గను తేజస్వికి మిచ్చువడ్డ నొకలెక్కా? దీనరక్షానిధీ! ౯౫

కా; కాంతానింబ ఫలాధగోష్ఠసుధ దుఃఖంబంచుపొరబడు
 భింతా పురితమంచుచుకొనెదలి త్వత్సేవామరం దంబు వి
 భాగింబి గోరిడి భక్తపుంగవుల కప్ప! కాశ్యతంబైన వి
 శాగింతి గూర్చెదు కాదె దుష్టజనశిక్షా! దీనరక్షానిధీ!

మ. మతిశుశ్రావయే మోక్షసాధనముగా భావించు నారీమణీ
 కృతనేక హృదయేశ్వరుండలరు పోల్కిక సతతానందవా
 ర్థితత్వచ్చ తంబు మాలికలబా గీడిడితు నిభక్త సం
 స్తుతిపాఠలయన మచ్చి పృచ్ఛికొనె నెంతో, దీనరక్షానిధీ! ౯౬

మ. పొగబండింజరియించునా లకు బాబూ! చుట్టు పట్టున్నతి
 న్నగరానలబలు పన్నిలత్తునటు గానకవచ్చు చందంబుకొ
 బగతి మానవస్పష్టి గోచరమగుక సత్య బసత్యయిగా
 నొగియ గాఢ్యము గానె తెలియనామో దీనరక్షానిధీ! ౯౭

కా. వచ్చిగాని శుకప్రణామములాగె నామృచ్చివక మచ్చి లా
 గొచ్చిశ్రీలభియై ప తేయుదను నాగ్యుల్ సేపు గా గాభి నై
 యిచ్చుకవచ్చురీతి సీతక మెంతే గూర్చుటక లక్షణం
 బిచ్చోదయ వే తిమి బ్రహ్మ తంజీ! దీనరక్షానిధీ. ౯౮

కా. పద్యంబి చుక గూర్చు సేవన గురుప్రస్థా మిహట నీ
 సద్యఃకాలమునంబు నొక్కపరి ద్వింగా తలఁపూని తి
 ట్లాద్యంతంబు చేనినీమహిమ నప్పా! వెల్లడిక బర్చిమ
 ద్విద్యార్థిత్వము సార్థకలుగ కృపాబీ! దీనరక్షానిధీ! ౯౯

ముగింపు.

శా|| తాతగొండయ, తండ్రీకోటయను, మాతల్ వేంకమాంబ తన
చృత్రత్వంబున నైకకృపయైకొని తిండికొద్దలివిత్ దాతవై
ప్రీతితోబోచుచు నుంటివిందనుక నర్థింతున్ సనుకగూడ ముం
దాతత్వంబున నైకకృపయైకొని దేవా దీనరక్షానిధి! ౧౦౦

మ|| కరుణాసాంద్రుడ శీవయోటను తదేకభావన నిష్ఠాతతిన్
గురువున్ దైవము గాగ నికగొలుచు భక్తున్ పాటిబండ్లావ్యయా
క్షరదుగ్ధాద్ధినిఁ దోచుపూర్ణశశి వేంకటామయభిఖ్యున్
జరకాలంబుగ గ్రంథకర్తయనిపింతు? దీనరక్షానిధి! ౧౦౧

మ" అనఘా హూణశతాబ్దముల్ నిగమనేత్రాశ్రేయ సంఖ్యాకనూ
పణరక్తక్షితి వచ్చు నాశ్రయజన్మదాదశిన్ భక్తుడ
గృణగావించెను పద్యపుష్ప శితి దీప్యన్మాల నంచత్సృపా
వనధీ! శైలిమోక్షమియగదె దేవా! దీనరక్షానిధి! ౧౦౨

13678